

Društveno odgovorno poslovanje preduzeća

Davanje za opšte dobro

Društveno odgovorno poslovanje je način upravljanja u kome se vodi računa i o ekonomskim i o društvenim ciljevima. Odnosi se na profitni sektor, dakle preduzeća, državni sektor, dakle organe vlasti i institucije i neprofitni sektor, odnosno neprofitne organizacije i grupe.

Jednostavno rečeno, od preduzeća/institucije/organizacije se očekuje da bude odgovorna prema društvu, odnosno, zajednici u kojoj radi. Očekivanja mogu biti dvojaka - kada se očekuje da ne čini akcije koje nisu u interesu društva (n.p.r. od industrijskih giganta se očekuje da ne zagađuju životnu okolinu tokom proizvodnog procesa) ili kada se očekuje da se aktivno uključi, odnosno sprovodi akcije za poboljšanje uslova života u društvu (n.p.r. od preduzeća se očekuje da, preduzme aktivne korake i razmišlja o održivosti prirodnih resursa).

Društveno odgovorno poslovanje preduzeća je način upravljanja preduzećem u kome se brine o svim grupama u društvu, u svim aspektima poslovanja. Cilj je da se obezbede viši standardi življenja za ljude u preduzeću i van preduzeća, uz održavanje profitabilnosti. Za razliku od sporadičnih akcija, kao što je sponzorstvo ili pomoć nekoj kratkotrajnoj inicijativi, društveno odgovorno poslovanje preduzeća podrazumeva sistem vrednosti, pristup, način razmišljanja u upravljanju preduzećem.

U osnovi ovog koncepta upravljanja su principi koji su univerzalni i odnose se na sve vrste preduzeća, sprovode se na dobrovoljnoj bazi i odnose se na razvoj društva, a ne samo privredni rast.

Društveno odgovorno posluju preduzeća koja vode računa o:

- o Potrošačima – proizvodnjom ili prodajom bezbednih i kvalitetnih proizvoda po razumnim cenama
- o Zaposlenima – vodeći računa o zdravstvenom i penzijskom osiguranju, razumnom radnom vremenu, kvalitetnim uslovima za rad, sprečavanju uznemiravanja i diskriminacije ...
- o Zajednicama u kojima rade – štiteći životnu sredinu, vodeći računa o održivom razvoju i odgovornom korišćenju prirodnih resursa, uključivanjem u zaštitu prava marginalizovanih grupa ...

Šta je davanje preduzeća za opšte dobro (ili korporativna filantropija)?

Jedan od elemenata društveno odgovornog poslovanja je i davanje za opšte dobro. Dok je filantropija, u najširem smislu, davanje novca za različite dobrotvorne aktivnosti, korporativna filantropija je podrška neprofitnim organizacijama od strane preduzeća u novcu, proizvodima ili uslugama.

Veliki broj preduzeća u našoj zemlji već daje u različite svrhe, često kada im se neko obrati za pomoć. Tako, poslovni sektor u Srbiji pomaže kulturu, sportske manifestacije, obrazovanje, zaštitu okoline. Neka od preduzeća reaguju na direktne zahteve za pomoć, a neka imaju strategije i sopstvene programe davanja. Strategija davanja uključuje definisanje tipa podrške koju žele da obezbede, način pružanja te podrške, i količinu sredstava koju su spremni da ulože.

Zašto preduzeća daju za opšte dobro?

Ne treba zaboraviti da je osnovni cilj svakog preduzeća da dobro posluje. U tom smislu, ulaganje u razvoj zajednice nije njihova obaveza, već stvar dobre volje. Zašto onda preduzeća ulažu? Postoji više razloga koji su kombinacija želje da se bude dobar građanin/građanka i ulaganja u postizanje poslovnog uspeha. Neki od mogućih razloga su:

- o jačanje pozitivne slike preduzeća u zajednici u kojoj se radi,
- o zadovoljstvo i lojalnost zaposlenih,
- o podrška od strane javnosti i drugih sektora
- o ostranivanje poreskih olakšica,

ali i

- o zainteresovanost ljudi u preduzeću za određene teme (ekologija, zdravlje...)
- o želja da se razvija sredina (lokalna zajednica ili zemlja) u kojoj rade
- o poverenje u kredibilitet i kvalitet organizacije ili usobe koje traže pomoć

Na koji način preduzeća mogu ulagati u zajednicu?

Ključ za brzi i kvalitetniji razvoj lokalne zajednice je saradnja između državnog, poslovnog i neprofitnog sektora. Preduzeća koja žele i mogu da pokreću i podržavaju rešavanje društvenih problema teško da mogu samostalno utvrditi potrebe, analizirati moguća rešenja i pobrinuti se da se inicijativa kvalitetno sprovede. Logičan partner u svakoj zajednici su grupe građana ili neprofitne organizacije koje dobro poznaju probleme u sredini i imaju kapaciteta da organizuju i sprovedu inicijativu za opšte dobro. Sa druge strane preduzeća su tu da ulože znanje, iskustvo i sredstva, a ne samo novac. Preduzeća mnogo češće daju svoje proizvode ili usluge ili nude svoje kapacitete na korišćenje:

- o stručna znanja i veštine zaposlenih, kao što je pomoć u finansijskom, knjigovodstvenom ili pravnom poslovanju neprofitnih organizacija u zajednici ili saveti iz drugih oblasti profesionalnih usluga,
- o korišćenje prostora i opreme, davanjem na povremenu ili trajnu upotrebu prostora, opreme, prevoznih sredstava
- o korišćenje drugih resursa preduzeća, kao što su informacije, partnerstva sa domaćim i međunarodnim organizacijama, popularnost i ugled u zajednici,
- o volonterski rad zaposlenih, u akcijama u kojima se pridružuju drugim volonterima/volonterkama.

Iskustvo pokazuje da preduzeća najčešće daju za:

- o humanitarne akcije - pomoć izbeglim i raseljenim licima, osobama sa invaliditetom, deci privremeno ili trajno smeštenoj u ustanove,
- o zdravstvenu zaštitu, obnovu zdravstvenih ustanova i nabavku medicinske opreme,
- o obrazovanje i stipendije za učenike - talentovane i siromašne,
- o zaštitu životne sredine,
- o kulturu i umetnost,

Balkanski fond za lokalne inicijative

- o sport i sportske događaje,
- o naučno-istraživačke projekte i opremu za naučne ustanove,
- o obnovu spomenika kulture, izgradnja i rekonstrukcija verskih objekata.

Još uvek, preduzeća redje pomažu:

- o inicijative za zaštitu ljudskih i manjinskih prava,
- o programe koji razvijaju međuetničku toleranciju,
- o inicijative za direktno učešću građana/ki u odlučivanju u zajednici, i mnoge druge.

Preduzeća u Srbiji pokazuju spremnost za društveno odgovorno poslovanje i davanje za opšte dobro. Važno je da sa druge strane nađu partnere u grupama građana ili neprofitnim organizacijama koje mogu da :

- o razumeju interese preduzeća i uspostave partnerski odnos sa njima
- o jasno pokažu šta će biti rezultat ulaganja i na koji način će se problem rešavati
- o urade ono što je obećano
- o zahvale na pomoći

Ukoliko želite da više saznate o društveno odgovornom poslovanju možete se obratiti Balkanskom fondu za lokalne inicijative.

Materijal je štampan u okviru projekta "promovisanje društvene odgovornosti preduzeća u lokalnim sredinama u Srbiji", koji je finansijski podržao **Fond za otvoreno društvo**.

